

P7_TA(2011)0386

Situace v Libyi

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. září 2011 o situaci v Libyi

Evropský parlament,

- s ohledem na rezoluce Rady bezpečnosti OSN 1970/2011 ze dne 26. února 2011 a 1973/2011 ze dne 17. března 2011,
 - s ohledem na pozastavení jednání o rámcové dohodě mezi EU a Libyí, k němuž došlo dne 22. února 2011,
 - s ohledem na závěry Rady pro zahraniční věci k Libyi ze dne 18. července 2011,
 - s ohledem na konferenci mezinárodní kontaktní skupiny, která se konala dne 1. září 2011 v Paříži,
 - s ohledem na svá předchozí usnesení o Libyi, zejména na usnesení ze dne 10. března 2011¹, a na doporučení ze dne 20. ledna 2011²,
 - s ohledem na prohlášení místopředsedkyně Komise / vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku o Libyi ze dne 13. září 2011,
 - s ohledem na čl. 110 odst. 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že po šesti měsících bojů, jejichž důsledkem jsou tisíce obětí, naléhavé humanitární potřeby a velké utrpení, se Kaddáfího režim zhroutil a prozatímní vláda, v jejímž čele stojí Přejchodná národní rada, se chystá zahájit práci na budování nové Libye;
- B. vzhledem k tomu, že usnesení Rady bezpečnosti OSN 1970 a 1973 byla přijata po brutálním potlačení pokojných demonstrací, včetně hrubého a systematického porušování lidských práv, a selhání libyjského režimu, pokud jde o zajištění své zodpovědnosti za ochranu libyjského obyvatelstva v souladu s mezinárodním právem;
- C. vzhledem k tomu, že byla vytvořena koalice států, které jsou odhodlány uplatnit rezoluci Rady bezpečnosti OSN 1973; vzhledem k tomu, že tento mandát v druhé fázi převzala NATO; vzhledem k tomu, že letecká kampaň „Odyssey Dawn“ vedená NATO bude pokračovat tak dlouho, dokud to bude nezbytné pro ochranu civilního obyvatelstva v Libyi;
- D. vzhledem k tomu, že Přejchodná národní rada bude muset současně řešit nejnaléhavější humanitární potřeby obyvatelstva, ukončit násilí a zavést právní stát a zároveň se zhostit nelehkého úkolu, kterým je upevnění národa a vytvoření fungujícího demokratického státu; vzhledem k tomu, že Přejchodná národní rada se zavázala k rychlému přechodu

¹ Přijaté texty, P7_TA(2011)0095.

² Přijaté texty, P7_TA(2011)0020.

k demokratické legitimitě tím, že připraví novou ústavu a brzy uspořádá svobodné a spravedlivé volby;

- E. vzhledem k tomu, že Mezinárodní trestní soud vydal dne 27. června 2011 rozkaz k zatčení Muammara Kaddáfího, jeho syna Sajfa al-Islám Kaddáfího a jeho bývalého ředitele vojenského zpravodajství Abdulláha al-Sánúsího pro údajné zločiny proti lidskosti, kterých se dopustili po vypuknutí lidového povstání;
 - F. vzhledem k tomu, že podle Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky od počátku nepokojů v Libyi zemřelo asi 1 500 libyjských uprchlíků při pokusech o přeplutí Středozemního moře do Evropy;
 - G. vzhledem k tomu, že se 1. září 2011 v Paříži konal summit „přátel Libye“, kterého se zúčastnilo na 60 států a mezinárodních organizací a jehož cílem byla koordinace mezinárodního úsilí o pomoc při obnově Libye;
 - H. vzhledem k tomu, že EU poskytla více než 152 milionů EUR ve formě humanitární pomoci a vysoká představitelka / místopředsedkyně Komise otevřela dne 22. května 2011 kancelář v Benghází s cílem navázat vztahy s Přechodnou národní radou a pomoci se Libyi připravit na další fázi přechodu k demokracii; vzhledem k tomu, že dne 31. srpna 2011 byla otevřena kancelář EU v Tripolisu;
 - I. vzhledem k tomu, že EU má zásadní zájem na demokracii, stabilitě, prosperitě a míru v severní Africe;
1. vítá nadcházející ukončení šestiměsíčního konfliktu v Libyi a po 42 letech trvání pád starého autokratického režimu Muammara Kaddáfího, který byl příčinou dlouhého a nesmírného utrpení libyjského lidu; blahopřeje libyjskému lidu k jeho odvaze a odhodlání a zdůrazňuje, že očekávání Libyjců, pokud jde o svobodu a suverenitu, by měla být hnací silou tohoto přechodného období, jelikož pouze silná místní angažovanost zaručí jeho úspěch;
 2. vyzývá vysokou představitelku / místopředsedkyni Komise, aby vytvořila skutečnou, účinnou a důvěryhodnou společnou strategii pro Libyi, a žádá členské státy EU, aby tuto strategii prováděly, aniž by se přitom uchýlovaly k jednostranným akcím nebo iniciativám, které by tuto strategii mohly oslabit; vyzývá EU a její členské státy, aby během přechodného období nabídly svou plnou podporu, které je nyní zapotřebí, má-li koordinovaným způsobem vzniknout svobodná, demokratická a prosperující Libye, a přitom se vyhnuly zdvojení činností a používaly mnohostranný přístup;
 3. vyjadřuje svou plnou podporu Přechodné národní radě při jejím náročném úkolu, kterým je vytvoření nového státu, jenž bude zastupovat všechny Libyjce; vítá nedávná uznání Přechodné národní rady a vyzývá všechny členské státy EU a mezinárodní společenství, aby se připojily; vítá skutečnost, že všichni členové Rady bezpečnosti OSN, a to nedávno i včetně Číny, uznali Přechodnou národní radu jakožto libyjský legitimní orgán; naléhavě vyzývá všechny země Africké unie, aby Přechodnou národní radu uznaly; vyzývá Přechodnou národní radu, aby plně převzala zodpovědnost za bezpečnost a dobré životní podmínky libyjského lidu, aby jednala transparentně a v plném souladu s demokratickými zásadami i mezinárodním humanitárním právem; vyzývá vysokou představitelku / místopředsedkyni Komise, Radu a Komisi, aby nadále budovaly vztahy s Přechodnou národní radou a poskytly libyjským orgánům pomoc při budování jednotné, demokratické

a pluralitní Libye, kde budou zajištěna lidská práva, základní svobody a spravedlnost pro všechny občany, včetně migrujících pracovníků a uprchlíků;

4. zdůrazňuje, že zločiny proti lidskosti nemohou v žádném případě zůstat nepotrestány a že Muammar Kaddáfí a příslušníci jeho režimu se musí zodpovídat a být za své zločiny postaveni před soud dle zásad právního státu; naléhavě vyzývá spolubojovníky Přejídné národní rady, aby upustili od odvety a mimosoudních poprav; vyjadřuje očekávání, že v případě jejich předvedení před soud v Libyi za všechny zločiny spáchané v období diktatury a nikoli pouze za zločiny, kvůli kterým vznesl obvinění Mezinárodní trestní soud, libyjské soudy a postupy zajistí naprostý soulad s mezinárodními normami pro spravedlivý proces, včetně transparentnosti vůči mezinárodnímu pozorování a vyloučení trestu smrti;
5. naléhavě vyzývá všechny státy, zejména sousedy Libye, aby spolupracovaly s novými libyjskými orgány a mezinárodními soudy, konkrétně s Mezinárodním trestním soudem, a aby zajistily, že Kaddáfí a jeho nejbližší okruh budou povoláni ke spravedlnosti; připomíná například, že Niger a Burkina Faso jsou smluvními stranami statutu Mezinárodního trestního soudu, a jsou tedy povinny s ním spolupracovat a vydat mu Kaddáfího či jeho příbuzné, kteří byli obviněni, pokud tyto osoby vstoupí na jejich území; vyjadřuje politování nad nabídkou azylu Kaddáfímu ze strany Guiney Bissau, aby v této zemi žil, a varuje, že by to bylo v rozporu se závazky této republiky stanovenými v dohodě z Cotonou;
6. vítá závazek států a mezinárodních organizací, které se zúčastnily summitu „přátel Libye“ 1. září 2011, spočívající v okamžitém uvolnění 15 miliard USD ve formě zmrazených libyjských prostředků, jakož i rozhodnutí EU upustit od sankcí vůči 28 libyjským subjektům, včetně přístavů, ropných společností a bank; vyzývá členské státy EU, aby usilovaly o povolení Rady bezpečnosti OSN a uvolnily zmrazené libyjské prostředky s cílem pomoci Přejídné národní radě při správě věcí veřejných, které je v tomto přechodném období zapotřebí, a vyzývá členské státy, aby především splnily své sliby, které učinily na konferenci v Paříži; žádá mezinárodní vyšetřování ohledně místa, kde se nachází kradený majetek a peníze Kaddáfího rodiny, a jejich navrácení do Libye;
7. vítá skutečnost, že se EU rychle zasadila o svou přítomnost v Tripolisu brzy poté, co bylo toto město osvobozeno, a otevřela v hlavním městě svou kancelář; doufá, že bude mít co nejdříve k dispozici dostatek zaměstnanců, aby mohla navázat na důležitou práci, kterou odvedla kancelář EU v Benghází, a mohla dále upevňovat vztahy s Přejídnou národní radou a podpořit libyjské orgány při řešení nejnaléhavějších potřeb libyjského lidu;
8. doporučuje, aby byla do Libye vyslána delegace Evropského parlamentu, která by zhodnotila situaci, vyjádřila podporu a solidaritu a zahájila dialog s Přejídnou národní radou, občanskou společností a dalšími místními klíčovými hráči;
9. zdůrazňuje, že věrohodnost Přejídné národní rady prozatímní vlády se bude odvíjet od její schopnosti řešit nejnaléhavější problémy a současně vytvářet podmínky pro demokratické instituce; vyzývá Přejídnou národní radu, aby zahájila co nejtransparentnější a nejkomplexnější proces zahrnující všechny důležité zúčastněné strany ze všech částí země s cílem dojít k legitimitě a národnímu konsenzu, a vyhnout se tak vzniku regionálních, etnických či kmenových frakcí, které by mohly způsobit další násilí; apeluje na Přejídnou národní radu, aby zajistila zapojení celého spektra libyjské společnosti a podpořila ženy a menšiny při procesu přechodu k demokracii, konkrétně

tím, že podpoří jejich zapojení v občanské společnosti, sdělovacích prostředcích, politických stranách a ve všech typech politických a hospodářských rozhodovacích subjektů;

10. bere na vědomí nedávnou zprávu Amnesty International a vyzývá Přejchodnou národní radu, aby prováděla dohled nad ozbrojenými silami a zbavila je zbraní a aby zastavila porušování lidských práv a zahájila vyšetřování údajných válečných zločinů s cílem zabránit tomu, aby vznikl začarovaný kruh porušování lidských práv a pomsty; vyzývá nové orgány, aby neprodleně převedly všechna zadržovací střediska pod kontrolu ministerstva spravedlnosti a lidských práv a zajistily, aby zatýkání prováděly pouze úřední orgány a všem obžalovaným byl zajištěn spravedlivý proces, který splňuje mezinárodní normy;
11. bere na vědomí projev předsedy Přejchodné národní rady Abdala Džalíla, který pronesl v Tripolisu a v němž oznámil, že Libye bude umírněnou muslimskou zemí s ústavou, v níž to bude zohledněno, a že uvítá účast žen na veřejném životě; očekává, že Přejchodná národní rada bude plnit své povinnosti a řídit se závazky, které učinila s cílem vybudovat v Libyi tolerantní, jednotný a demokratický stát a chránit všeobecná lidská práva všech libyjských občanů, migrujících pracovníků i cizinců; vyzývá Přejchodnou národní radu, aby aktivně podporovala a zapojovala ženy a mladé lidi do politických procesů, jejichž účelem je vytváření politických stran a demokratických institucí;
12. vyzývá Přejchodnou národní radu, aby bezodkladně nastolila spravedlnost a zahájila proces národního usmíření; vyzývá vysokou představitelku / místopředsedkyni Komise, aby vyslala do Libye odborníky a školitele v oblasti zprostředkovávání a dialogu, kteří by poskytovali pomoc Přejchodné národní radě a dalším libyjským činitelům;
13. klade důraz na význam toho, aby veškerá porušení lidských práv byla prošetřena bez ohledu na to, kdo se jich dopustil; domnívá se, že by to mělo být důležitou součástí procesu usmíření v zemi, který bude řízen samotnými Libyjci;
14. vyzývá všechny síly Přejchodné národní rady, aby při zacházení s válečnými zajatci, zejména se zbývajících členy ozbrojených sil podporujících Kaddáfího a se žoldnéři, dodržovaly mezinárodní předpisy na ochranu lidských práv; naléhavě žádá Přejchodnou národní radu, aby okamžitě propustila všechny africké migrující pracovníky a Libyjce tmavé pleti, kteří byli nahodile zadrženi, protože byli považováni za Kaddáfího žoldnéře, a aby postavila ty, kteří se dopustili trestných činů, před nezávislý soud;
15. vyzývá Přejchodnou národní radu, aby chránila práva menšin a zranitelných skupin, včetně tisíců přistěhovalců ze subsaharské Afriky, kteří jsou pronásledováni pouze v důsledku své barvy pleti, a aby zajistila ochranu a evakuaci uprchlíků, kteří uvízli ve střediscích Mezinárodní organizace pro migraci nebo v improvizovaných táborech; vyzývá v tomto ohledu vysokou představitelku / místopředsedkyni Komise, aby Přejchodné národní radě poskytla evropskou podporu v oblasti zprostředkování s cílem reagovat na tuto naléhavou situaci v souladu s normami týkajícími se ochrany lidských práv a humanitární pomoci; vyzývá členské státy EU a Komisi, aby se zapojily do přesídlování uprchlíků, kteří jsou dosud v táborech na tuniské hranici a dalších hranicích, kteří uprchli kvůli konfliktu a pro které by návrat do Libye znamenal ohrožení života;
16. zdůrazňuje, že Organizace spojených národů bude mít úlohu koordinátora, aby byla zajištěna mezinárodní podpora politické změny v Libyi a obnova země v souladu

s očekáváními, která vyjádřila Libye na konferenci v Paříži;

17. zdůrazňuje, že libyjský lid zahájil revoluci a ukázal cestu vpřed; je toho názoru, že budoucnost Libye musí pevně spočívat v rukou libyjského lidu při zajištění naprosté suverenity Libye;
18. vyzývá místopředsedkyni Komise / vysokou představitelku, Komisi a členské státy EU, aby poskytly pomoc při reformování libyjského bezpečnostního sektoru, včetně policejních a ozbrojených sil, jakož i při odzbrojení, demobilizaci a reintegraci bývalých bojovníků, a aby ve spolupráci se sousedními zeměmi posílily kontrolu hranic i obchodu se zbraněmi; je zejména znepokojen vysokým počtem zbraní v rukou bojovníků a civilistů, což vystavuje v nebezpečí životy obyvatel, především pokud jde o zranitelné skupiny, jako jsou ženy a děti;
19. zdůrazňuje význam úspěšného výsledku libyjského konfliktu pro tuto oblast a v souvislosti s „arabským jarem“; naléhavě vyzývá vedoucí činitele v této oblasti, aby se z případu Libye poučili a vzali na vědomí narůstající lidové hnutí, které požaduje, aby byla dodržována jeho práva a svobody;
20. vyzývá Přechodnou národní radu, aby se řídila přísnými normami transparentnosti v domácích strategických hospodářských odvětvích, a dosáhla tak toho, že z libyjských přírodních zdrojů bude mít prospěch veškeré obyvatelstvo;
21. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předal Radě, Komisi, vysoké představitelce, vládám a parlamentům členských států, parlamentnímu shromáždění Unie pro Středomoří, Lize arabských států, Africké unii a Přechodné národní radě Libye.